

Sygn. akt II AKa 134/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA - Ewa Plawgo

Sędziowie SA - Marek Czecharowski

SA - Małgorzata Janicz (spr.)

Protokolant sekr. sąd. Łukasz Jachowicz -

przy udziale Prokuratora Anny Adamiak

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2016 r. sprawy

1) M. Z. (1), syna H. i W. z domu P., ur. (...) w W.

oskarżonego z art. 148 § 2 pkt 1 k.k., art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

2) O. G. Ż. c. J. i T. z domu S., ur. (...) w miejscowości T.

oskarżoną z art. 148 § 2 pkt 1 k.k., art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

3) N. M., s. I. i M. z domu M.

oskarżonego z art. 148 § 2 pkt 1 k.k., art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych i prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 9 listopada 2015 r., sygn. akt XII K 134/14

uchyla w całości zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonych M. Z. (1), O. G. Ż. i N. M. przekazuje Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

M. Z. (1), O. G. Ż., N. M. oskarżono o to, że: w nocy z 16 na 17 sierpnia 2012 r. w miejscowości K., gmina W., działając z zamiarem bezpośrednim, wspólnie i w porozumieniu, pozbawili życia ze szczególnym okrucieństwem A. O. w ten sposób, że zgodnie z ustalonym uprzednio podziałem ról, przy użyciu siły fizycznej i uprzednim skrępowaniu oraz pozbawieniu wolności wymienionego w miejscu zamieszkania O. G. Ż., samochodem M. Z. (1) przewieźli A. O. do kompleksu leśnego w miejscowości K., gdzie posługując się nożem uderzali skrępowanego A. O. w okolice klatki piersiowej powodując trzy rany klute skutkujące krwawieniem do lewej jamy opłucnej oraz polali wymienionego substancją łatwopalną - benzyną, a następnie podpalili, w wyniku czego A. O. (1) zmarł na miejscu zdarzenia wskutek urazu termicznego, nakładającego się na doznane rany klute klatki piersiowej,

tj. o czyn z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. i art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

nadto **N. M.** oskarżono o to, że:

I. w nocy z 16 na 17 sierpnia 2012 roku w miejscowości K.

dokonał zaboru w celu przywłaszczenia telefonu komórkowego N. (...) o wartości 400 zł na szkodę A. O.,

tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k.

II. w bliżej nieustalonym dniu, nie wcześniej niż 4 maja 2011 roku i nie później niż 22 lipca 2013 roku, w W., działając wspólnie i w porozumieniu z inną nieustaloną osobą, w celu użycia za autentyczny podrobił dokument tożsamości K. (...) poprzez użycie sfałszowanego blankietu dokumentu, wklejenie swego zdjęcia i zamieszczenie w dokumencie fikcyjnych danych osobowych G. L.,

tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 9 listopada 2015 r., sygn. akt XII K 134/14:

I. oskarżonych O. G. Ż. i M. Z. (1) w ramach czynu zarzucanego im w punkcie I aktu oskarżenia uznał za winnych tego, że w godzinach wieczornych w dniu 16 sierpnia 2012 r. w mieszkaniu O. G. -Ż. w K., działając wspólnie i w porozumieniu, zgodnie z podziałem ról, pozbawili wolności A. O. w ten sposób, że używając siły fizycznej skrupowali mu ręce, następnie wciągnęli go do samochodu, a potem wywieźli go do lasu w miejscowości K. oraz oblewając go benzyną zastosowali przemoc wobec A. O. chcąc zmusić go do spłacenia zaciągniętych długów pieniężnych i do zaprzestania wyłudzenia pieniędzy od kobiet, tj. o czyn z art. 189 § 1 k.k. w zb. z art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za tak opisany czyn z mocy art. 189 § 1 k.k. w zb. z art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał ich, zaś z mocy art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył im kary po 3 (trzy) lata pozbawienia wolności;

II. Nadto oskarżonego M. Z. (1) w ramach zarzucanego mu czynu w punkcie I aktu oskarżenia uznał za winnego tego, iż w nocy z **16 na 17** sierpnia 2012 r. w miejscowości K., gmina W. zbiegł z miejsca zdarzenia nie udzielając pomocy A. O. będącemu w położeniu grożącym utratą życia albowiem został on przez N. M. obłany benzyną i podpalony, w wyniku czego A. O. (1) zmarł na miejscu wskutek urazu termicznego, nakładającego się na doznane rany klute klatki piersiowej, tj. o czyn z art. 162 § 1 k.k. i za tak opisany czyn z mocy art. 162 § 1 k.k. skazał go na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

III. oskarżonego N. M. w ramach zarzucanego mu czynu w punkcie I aktu oskarżenia uznał za winnego tego, że w nocy z 16 na 17 sierpnia 2012 roku w miejscowości K. gmina W., działając z zamiarem bezpośrednim pozbawił życia ze szczególnym okrucieństwem A. O. w ten sposób, iż po uprzednim pozbawieniu go wspólnie i w porozumieniu z O. G. -Ż. i M. Z. (1) wolności w mieszkaniu O. G. - Ż. w K., polegającym na użyciu siły fizycznej, skrupowaniu rąk, wciągnięciu go do samochodu, wywiózł go z M. Z. (1) do kompleksu leśnego K., a następnie zadał A. O. trzy ciosy nożem w okolice klatki piersiowej powodując rany klute skutkujące krwawieniem do lewej jamy opłucnej oraz polał go substancją łatwopalną - benzyną i podpalił, w wyniku czego A. O. (1) zmarł na miejscu zdarzenia wskutek urazu termicznego, nakładającego się na doznane rany klute klatki piersiowej, tj. o czyn z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. i art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za tak opisany czyn z mocy art. 189 § 1 k.k. w zb. z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, zaś z mocy art. 148 § 2 pkt 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności;

IV. przyjął, iż czyn zarzucony oskarżonemu N. M. w punkcie II aktu oskarżenia stanowi wykroczenie określone w art. 119 § 1 k.w., na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w. i art. 45 § 1 k.w. postępowanie wobec oskarżonego umorzył z uwagi na przedawnienie karalności,

V. oskarżonego N. M. w ramach zarzucanego mu czynu w punkcie III aktu oskarżenia uznał za winnego i za ten czyn na podstawie art. 270 § 1 k.k. skazał go na karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności,

VI. na mocy art. 85 § 1 k.k., art. 85a i art. 86 § 1 k.k. orzekł wobec M. Z. (1) karę łączną 4 (czterech) lat pozbawienia wolności,

VII. na mocy art. 85 § 1 k.k., art. 85a i art. 88 k.k. orzekł wobec N. M. karę łączną 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności,

VIII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonym O. G. - Ż., M. Z. (1) i N. M. okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 22 lipca 2013 roku do dnia 9 listopada 2015 roku,

IX. orzekł przepadek dowodów rzeczowych zarejestrowanych w wykazie dowodów rzeczowych nr 0 pod poz. 1-25 (k. 157),

X. pozostawił dowody rzeczowe zarejestrowane w wykazie dowodów rzeczowych nr 0 pod poz. 26-31 (k. 157 verte), w wykazie śladów kryminalistycznych nr(...) pod poz. 1 i 2 (k. 2409) w wykazie śladów kryminalistycznych nr (...) pod poz. 1 (k. 2548) celem przechowywania w magazynie dowodów rzeczowych,

XI. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. zwrócił oskarżonemu M. Z. (1) dowody rzeczowe zarejestrowane w wykazie dowodów rzeczowych nr (...) pod poz. 2 (k. 1766), w wykazie dowodów rzeczowych nr(...) pod poz. 1 - 4 (k. 2408), N. M. dowód rzeczowy zarejestrowany w wykazie dowodów rzeczowych nr(...) pod poz. 5 (k. 2408), O. G. -Ż. dowody rzeczowe zarejestrowane w wykazie dowodów rzeczowych nr (...) pod poz. 6- 12 (k. 2408 verte),

XII. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek dowodu rzeczowego zarejestrowanego w wykazie dowodów rzeczowych nr(...) pod poz. 3 (k. 1766),

XIII. na podstawie art. 231 § 1 k.p.k. złożył do depozytu sądowego dowód rzeczowy zarejestrowany w wykazie dowodów rzeczowych nr (...) pod poz. 1 (k. 1766),

XIV. zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa tytułem opłaty kwotę 600 (sześćset) złotych od N. M., kwoty po 300 (trzysta) złotych od M. Z. (1) i O. G. - Ż. oraz obciążyła ich kosztami postępowania w wysokości po 1000 (jeden tysiąc) złotych, zaś w pozostałym zakresie zwolnił ich od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych obciążając nimi Skarb Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżyli obrońcy oskarżonych oraz prokurator.

Obrońca oskarżonego zaskarżył wyrok w stosunku do M. Z. (1), tj. w zakresie pkt I, II i VI części dyspozytywnej wyroku:

- w zakresie czynu przypisanego w pkt I części dyspozytywnej wyroku - w części - co do orzeczonej kary;

- w zakresie czynu przypisanego w pkt II części dyspozytywnej wyroku - w całości.

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. (w brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 2015 r.) w zw. z art. 438 pkt 1 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego w postaci art. 60 § 3 k.k. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy oskarżony M. Z. (1) ujawnił wobec organów ścigania informacje dotyczące osób uczestniczących z nim w popełnieniu przestępstwa oraz istotne okoliczności jego popełnienia;

- naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 162 § 1 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na błędnym przyjęciu przez Sąd I instancji (przy niekwestionowanych przez obronę ustaleniach faktycznych), iż oskarżony M. Z. (1) w nocy z dnia 16 na 17 sierpnia 2012 roku, w miejscowości K., gmina W. - zbiegł z miejsca zdarzenia nie udzielając pomocy A. O., będącemu w położeniu grożącym utratą życia, albowiem został on przez

N. M. obłany benzyną i podpalony, w wyniku czego A. O. (2) zmarł na miejscu wskutek urazu termicznego, nakładającego się na doznane rany klute klatki piersiowej - w sytuacji, gdy oskarżony M. Z. (1) bezsprzecznie swoim zachowaniem nie wypełnił wszystkich znamion przestępstwa stypizowanego w art. 162 §1 k.k., bowiem nie mógł udzielić pokrzywdzonemu pomocy bez narażenia siebie na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na jego zdrowiu.

Podnosząc powyższe zarzuty, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 i 2 k.p.k. (w brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 2015 r.), wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez uniewinnienie oskarżonego M. Z. (1) od czynu przypisanego mu w pkt II części dyspozytywnej wyroku tj. występku z art. 162 § 1 k.k. oraz wymierzenie oskarżonemu kary za czyn przypisany mu w pkt I części dyspozytywnej wyroku z zastosowaniem instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary;

ewentualnie:

- zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez wymierzenie oskarżonemu kar jednostkowych za przestępstwa przypisane mu zaskarżonym wyrokiem z zastosowaniem instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary i wymierzenie nowej kary łącznej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;

ewentualnie:

- uchylene zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy w całości Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca O. G.-Ż., zaskarżył wyżej wskazany wyrok w całości tj. w zakresie pkt I sentencji wyroku odnoszącej się bezpośrednio do O. G.-Ż., w którym to punkcie skazano oskarżoną na podstawie art. 189 § 1 k.k. w zb. 11 §3 k.k. na karę 3 lat pozbawienia wolności.

I. Zaskarżonemu wyrokowi na podstawie art. 438 pkt 2, 3 i 4 k.p.k. zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa procesowego tj. art. 7 k.p.k. polegającą na bezkrytycznym daniu wiary tylko jednemu z oskarżonych tj. oskarżonemu M. Z. (1), gdzie w stosunku tylko do jego zeznań określano [dostosowywano] wiarygodność wyjaśnień pozostałych oskarżonych, gdzie w skutek tak prowadzonej oceny materiału dowodowego, błędnie uznano, że O. G.-Ż. brała udział w pozbawieniu wolności poszkodowanego A. O., gdzie jak wskazuje sama oskarżona, nie brała ona udziału w czynnościach związanych z pozbawieniem wolności A. O., gdzie jej wersja zdarzeń oceniana przez pryzmat doświadczenia życiowego i zasad logiki winna doprowadzić do uznania, iż rzeczywiście jej pomoc przy dokonaniu opisanych zdarzeń nie była konieczna, chociażby tylko z tego faktu, że dwóch mężczyzn bez trudu może pozbawić wolności śpiącego człowieka i zaprowadzić go do samochodu, gdzie zgodnie z tym, co twierdzi oskarżona, w chwili tych czynności przebywała ona w innym pomieszczeniu;

2. błąd w ustaleniach faktycznych sprawy, który miał wpływ na treść zapadłego orzeczenia, znamionujący się błędnym uznaniem, iż O. G. - Ż. brała udział w krępowaniu pokrzywdzonego A. O., oraz w przenoszeniu go do samochodu, gdzie tym samym miała ona pozbawić w ten sposób pokrzywdzonego wolności, w sytuacji, w której z zeznań oskarżonej nie wynika, by O. G. - Ż. brała udział w wyżej opisanych zdarzeniach, gdzie wskazany błąd doprowadził do zastosowania art. 189 § 1 k.k. w zb. z art. 191 § 1 k.k. w stosunku do oskarżonej, w sytuacji, w której nie można jej przypisać sprawstwa;

3. orzeczenie wobec oskarżonej O. G.-Ż. rażąco niewspółmiernie surowej kary pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat, przy której wymiarze Sąd Okręgowy jedynie lakonicznie wskazał, że przy jej wymiarze miał na uwadze, tak samo jak wobec pozostałych oskarżonych, dyrektywy sądowego wymiaru kary określone w art. 53 § 1 i 2 k.k., gdzie zdaniem obrony przy wymiarze kary w stosunku do oskarżonej Sąd nie uwzględnił w ogóle stopnia winy, nie przyczynienia się oskarżonej do przestępstwa oraz jej roli w przestępstwie, motywacji, gdzie Sąd nie poddał powyższego ocenie bądź

nie nadał jej właściwego znaczenia, co doprowadziło do orzeczenia rażąco surowej kary, która nie spełnia dyrektyw wymiaru kary określonych w art. 53 k.k.

II. Podnosząc powyższe zarzuty, na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej, uwzględniając natomiast jedynie zarzut ewentualny wniósł o:
2. zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonej łagodniejszej kary pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności - obejmującą czas pobytu w tymczasowym areszcie.

Obrońca oskarżonego N. M., na podstawie art. 425 k.p.k., art. 444 k.p.k. i 445 k.p.k. - zaskarżył wyrok w części dotyczącej oskarżonego N. M. tj. w pkt. III, V, VII i XIV sentencji wyroku w całości i na jego korzyść.

I. Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt. 2 i 3 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- 1) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku, tj.: art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności sprawy, błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę dowodu z wyjaśnień oskarżanego M. Z. (1), który, zapierając się własnej winy, pomówił oskarżonego N. M. o popełnienie zarzucanego im wspólnie czynu, w ten sposób dążąc do ekskulpowania własnej osoby, z pominięciem dowodów odciążających N. M. i nie dając wiary jego wyjaśnieniom w całości, skutkiem czego oskarżonemu został przypisany czyn, którego znamion swoim zachowaniem nie wypełnił;
- 2) naruszenia przepisu art. 170 § 1 i 2 k.p.k., mające wpływ na treść wyroku poprzez bezpodstawne oddalenie złożonego przez oskarżonego wniosku dowodowego, dotyczącego przesłuchania świadka I. G., które to naruszenie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, prowadząc do ograniczenia możliwości obrony i ustalenia prawidłowego stanu faktycznego;
- 3) naruszenia przepisu art. 170 § 1 i 2 k.p.k., mające wpływ na treść wyroku poprzez bezpodstawne oddalenie złożonego przez oskarżonego wniosku dowodowego, dotyczącego przesłuchania świadka O. L. bezpośrednio na rozprawie, np. w drodze wideokonferencji, wobec jej niestawiennictwa na wezwanie, wynikającego z zamieszkiwania poza granicami P., które to naruszenie doprowadziło do ograniczenia możliwości obrony oskarżonego i ustalenia prawidłowego stanu faktycznego;
- 4) naruszenia przepisu art. 170 § 1 i 2 k.p.k., mające wpływ na treść wyroku poprzez bezpodstawne oddalenie złożonego przez oskarżonego wniosku dowodowego dotyczącego powołania nowego (innego) biegłego – specjalistę chirurga plastyka w celu wydania opinii na okoliczność charakteru obrażeń oskarżonego N. M., a w szczególności tego czy mogły one powstać w sposób i czasie wskazanym przez oskarżonego N. M. w wyjaśnieniach złożonych w dniu 24 marca 2014 r. skutkiem czego naruszony został przepis art. 200 i 201 k.p.k. a podstawą rozstrzygnięcia stała się opinia niepełna, wydana przez biegłego patomorfologa nie posiadającego wiadomości specjalnych z dziedziny chirurgii lub chirurgii plastycznej, umożliwiających wydanie prawidłowej i pełnej opinii określającej wiek blizn oskarżonego M. oraz sposób ich powstania;
- 5) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, który miał wpływ na jego treść, będący konsekwencją nieprawidłowej oceny dowodów, że oskarżony N. M. wyczerpał swoim zachowaniem znamiona czynu z art. 270 § 1 k.k.

II. Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 k.p.k. wniósł o:

- 1) uchylenie orzeczenia o karze łącznej, tj. pkt. VII sentencji (tenor) wyroku;
- 2) zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części (pkt III) i odmienne orzeczenie co do istoty przez uznanie oskarżonego N. M. w ramach czynu opisanego w pkt I aktu oskarżenia za winnego popełnienia czynu z art. 189

§ 1 k.k. w zb. z art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to skazanie go i wymierzenie mu kary 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

3) zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części (pkt V) i odmienne orzeczenie co do istoty przez uznanie oskarżonego N. M. w ramach czynu opisanego w pkt III aktu oskarżenia za niewinnego;

ewentualnie, w przypadku uznania, iż istnieją ku temu przesłanki

4) uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego M. Z. (1) oraz w części na niekorzyść oskarżonej O. G.Ż..

Na podstawie art. 438 pkt 1 i 2 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

I. obrazę przepisów prawa karnego procesowego, mającą wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. - polegającą na przekroczeniu granic swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i dokonanie go w sposób dowolny, jednostronny, pozbawiony obiektywizmu, bez oparcia się na całokształcie ujawnionego w sprawie materiału dowodowego, bez uwzględnienia wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a także zaniechanie przedstawienia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia oceny całości materiału dowodowego przedstawionego na rozprawie, a w szczególności daniu w sposób bezkrytyczny wiary wyjaśnieniom oskarżonego M. Z. (1), przyjęciu dowodów korzystnych dla oskarżonego z pominięciem dowodów przeciwnych i oparcie na nich rozstrzygnięcia, co skutkowało niesłusznym uznaniem, iż M. Z. (1) swoim zachowaniem, w ramach zarzuconego mu aktem oskarżenia czynu popełnienia zbrodni zabójstwa ze szczególnym okrucieństwem dopuścił się popełnienia dwóch czynów tj. pozbawieniu A. O. wolności oraz zmuszeniu wymienionego do określonego zachowania, a także nie udzieleniu pomocy A. O., podczas gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, w tym zwłaszcza wyjaśnienia samego oskarżonego, zeznania świadków, opinie poligraficzne, psychologiczne oraz sądowo-medyczne, należycie ocenione, we wzajemnym powiązaniu prowadzą do wniosku, iż M. Z. (1) dopuścił się popełnienia zarzuconego mu aktem oskarżenia czynu;

II. obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 191 § 2 k.k., poprzez jego niezastosowanie w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonej O. G.Ż. podczas gdy z ustalonego stanu faktycznego oraz opisu czynu przyjętego przez Sąd I instancji wynika, iż oskarżona pozbawiła wolności A. O. i używając przemocy chciała zmusić pokrzywdzonego do zwrotu wierzytelności tj. do spłacenia zaciągniętych długów pieniężnych

W oparciu o art. 437 § 1 k.p.k. wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku wobec M. Z. (1) i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania
- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie, iż oskarżona O. G.-Ż. czynem z pkt I sentencji wyroku wypełniła znamiona art. 189 § 1 k.k. w zb. z art. 191 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje okazały się zasadne, wobec przekonujących argumentów użytych przez skarżących i niemożności konwalidowania uchybień w sposobie gromadzenia i oceny materiału dowodowego na etapie postępowania odwoławczego, wnioski o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania zasługiwały na uwzględnienie.

Przekonuje zwłaszcza argumentacja apelacji prokuratora, choć także uchybienia związane z gromadzeniem i oceną dowodów wskazane w apelacjach obrońców zasługiwały w dużej części na uwzględnienie. Zgodzić się należy z częścią skarżących, iż ustalony w tej sprawie stan faktyczny budzi wątpliwości. Z jednej bowiem strony, stan ten oparty niemal wyłącznie na wyjaśnieniach oskarżonego M. Z. ustalono bez należytej wnikliwości, albowiem ocena dowodów,

której dokonał Sąd I instancji nie obejmowała ich całości. Przede wszystkim rację ma prokurator, iż ocena ta powinna być kompleksowa, z uwzględnieniem tych dowodów, które były dostępne, a więc np. treści opinii poligraficznej, psychologicznej, sądowno psychiatrycznej, protokołu eksperymentu procesowego. Ocena dowodu w postaci wyjaśnień oskarżonego M. Z. rzeczywiście nie obejmowała zupełnie konkluzji co do zamiaru ewentualnego zabójstwa, co było wynikiem oceny tego dowodu samodzielnie, bez powiązania z pozostałym materiałem dowodowym. Rację ma także prokurator wskazując, iż pominięto zupełnie kwestię ewentualnego motywu finansowego, jakim mógł się kierować oskarżony M. Z.. Ocena ta jest jednocześnie niejako niekonsekwentna. I tu rację należy przyznać obrońcy tego oskarżonego, który zasadnie formułuje pytanie, jakim materiałem dowodowym dysponowałyby organy wymiaru sprawiedliwości, gdyby oskarżony M. Z. wyjaśnień nie złożył. Skoro Sąd ustalił stan faktyczny wyłącznie na podstawie wyjaśnień tego oskarżonego, którym dał wiarę niemal w całości, dlaczego nie rozważył zastosowania wobec niego art. 60§ 3 k.k. Z uwagi na powyższe przy ponownym rozpoznaniu sprawy koniecznym będzie z jednej strony dokonanie ustaleń dotyczących zakresu akceptowania działań oskarżonego N. M. wykraczających poza wcześniejsze ustalenia, (a tym samym ocenę czy oskarżony wyczerpał dyspozycję art. 162§ 1 k.k., przy pozostaniu przy ustalonym stanie faktycznym) z drugiej, przy ewentualnym podtrzymaniu w zasadniczym zakresie ustaleń faktycznych ustalonych aktualnie, rozważenie roli tego oskarżonego w wyjaśnieniu istotnych okoliczności sprawy niniejszej. Z uwagi na ustalony stan faktyczny, oparty w całości niemal na wyjaśnieniach oskarżonego M. Z., i związane z tym uchybienia, koniecznym było uchylenie wyroku w całości, a więc także i co do pozostałych oskarżonych, albowiem należy przeprowadzić postępowanie w całości od nowa i na nowo dokonać oceny wszystkich dowodów w sprawie. Sąd odwoławczy ma świadomość, iż sprawa niniejsza należy do gatunku spraw skomplikowanych, albowiem nie ma tu żadnych bezstronnych świadków, sąd musiał oprzeć swoje ustalenia niemal wyłącznie o wyjaśnienia oskarżonych, a te są wzajemnie odmienne, niemal wykluczające, jeśli przeciwstawić wersje oskarżonego M. Z. i oskarżonego N. M.. Rację ma prokurator, iż Sąd Okręgowy dokonując niejako konfrontacji pomiędzy obiema wersjami zdarzenia niemal bezkrytycznie przyjął za prawdziwą wersję prezentowaną przez oskarżonego Z.. Nie stanowiłoby to uchybienia, albowiem Sąd może przecież oprzeć swoje rozważania o jedną z wersji, uznając drugą za nieprawdopodobną, pod warunkiem jednak, iż taki tok rozumowania należycie i logicznie uzasadni. Nie może być to uzasadnienie graniczące jedynie z przywołaniem poszczególnych wypowiedzi oskarżonych i poprzestaniu na konstatacji, że jednej z nich Sąd daje wiarę. Nadto, podkreślić należy, iż w sprawie niniejszej Sąd w toku oceny dowodów i ustalaniu zamiaru oskarżonych, a także ram faktycznych ich udziału w przestępstwie nie wziął pod uwagę szeregu istotnych zagadnień, które być może wpłynęłyby nieco odmiennie na tę ocenę i w konsekwencji spowodowały odmiennie ustalenia. Powtórzyć wobec tego należy, że rację ma prokurator, iż Sąd w ogóle nie rozpatrywał zachowania oskarżonego M. Z. w kontekście zamiaru ewentualnego zabójstwa, ewentualnie pomocnictwa do tego czynu. Gdyby z kolei iść tym tropem, może to wpłynąć na zakres odpowiedzialności oskarżonego N. M. (przy rozważeniu zarzutów apelacji jego obrońcy, zwłaszcza co do oceny zeznań świadka T. P., informacji udzielonych przez Naczelnika US W.-U. dotyczących charakteru działalności gospodarczej prowadzonej przez oskarżonego M. Z.,) co uzasadnia poddanie ponownej ocenie sprawy w pełnym zakresie.

Kwestia zamiaru nie została też należycie rozważona jeśli chodzi o oskarżoną O. G.- Ż.. Co do tej oskarżonej zachodzi także sprzeczność pomiędzy ustalonym przez Sąd stanem faktycznym, a konstrukcją czynu przypisanego. Skoro oskarżona pozostała w domu w K. to nie można poprzestać na stwierdzeniu, iż wspólnie i w porozumieniu „zgodnie z podziałem ról” dokonała następnych wymienionych czynności, tylko należy w zarzucie przypisać każdemu ze współsprawców to co wynika z ustalonego stanu faktycznego. Należy także przy ponownym rozpoznaniu sprawy rozważyć kwestię kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonej czynu, pod kątem odpowiedzialności z art. 191 § 2 k.k. w zb. z art. 189§ 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (typ kwalifikowany, a nie podstawowy), skoro miała ona działać w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności. Przypomnieć jedynie należy o granicach orzekania przez Sąd przy ponownym rozpoznaniu sprawy co do odpowiedzialności karnej oskarżonej, której to granice wyznaczają wniesiony na jej korzyść środek odwoławczy, a także środek odwoławczy wniesiony przez oskarżyciela publicznego. Na koniec stwierdzić trzeba, iż w realiach sprawy niniejszej, rezygnacja z bezpośredniego przesłuchania świadków, choćby w drodze wideokonferencji, nie jest właściwa, dlatego należy dążyć do przesłuchania świadków I. G. oraz O. L..

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd oceni dowody zgodnie z treścią art. 7 k.p.k., nie pomijając opinii sądowo psychiatrycznych i psychologicznych dotyczących oskarżonych M. Z. i N. M., opinii poligraficznej oskarżonego M. Z., oraz pominiętych w ocenie dowodów, które mogły by wskazywać na motywy, jakie kierowały oskarżonymi w zakresie w jakim Sąd przypisze im ewentualnie winę. W aktualnym stanie, z uwagi na wyszczególnione powyżej uchybienia i ich sumę, skonstatować należy, iż sprawa nie dojrzała do merytorycznego rozstrzygnięcia. Wobec powyższego jedynie ponowne przeprowadzenie postępowania uczyni zadość zasadzie prawdy materialnej, której cechą nadrzędną jest ciężąca na Sądzie powinność takiego przeprowadzenia postępowania, aby w możliwie najpełniejszy sposób poczynione zostały ustalenia zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy.